

■ انتقادات به سهمیه‌بندی بنزین را به ۲ دسته اصلی می‌توان تقسیم کرد

۱- عدم آگاسازی و آماده‌سازی مردم، عدم حفظ کارت سوخت، عدم افزایش قیمت پلکانی و عدم اجرای اصل قانون هدفمندی یارانه‌ها

۲- اعطای سهمیه بنزین سفر و فصلی، قطع سهمیه خودروهای وارداتی، شفاف‌سازی درآمدها و هزینه‌ها و توسعه حمل‌ونقل عمومی

گزارش «وطن امروز» از ایرادات ساختاری و شکلی اقدام دولت در افزایش قیمت بنزین

مردم به چه اعتراض دارند

انتقادات به سهمیه‌بندی بنزین را به ۲ دسته اصلی می‌توان تقسیم کرد: ابتدا اقداماتی که دولت باید پیش از اجرای این طرح اجرایی می‌کرد و سپس اقداماتی که باید در شرایط کنونی انجام دهد و از آنها غافل است. در بخش اول، عدم آگاسازی و آماده‌سازی مردم درباره این طرح، عدم حفظ کارت سوخت، عدم افزایش قیمت پلکانی و عدم اجرای اصل قانون هدفمندی یارانه‌ها و در بخش دوم، اعطای سهمیه بنزین سفر و فصلی، قطع سهمیه خودروهای وارداتی، شفاف‌سازی درآمدها و هزینه‌ها و توسعه حمل‌ونقل عمومی از اصلی‌ترین غفلت‌های دولت است. به گزارش «وطن امروز»، گرانی بنزین پس از حرف و حدیث‌های فراوان و مخالفت‌های چند باره مجلس شورای اسلامی در ساعت صفر جمعه ۲۴ آبان انجام شد؛ اقدامی که با پیشنهاد و اصرار دولت به شورای هماهنگی اقتصادی سران قوا و پذیرش مشروط بخشی از اعضای آن اجرایی شد.

■ **اطلاع‌رسانی و افشاح عمومی**

یکی از اصلی‌ترین زنجیره‌های اجرای طرح‌های ملی همگام کردن مردم با آن است؛ به این شکل که مردم ضمن درک ابعاد مختلف طرح، خود را در آن سهیم بدانند. در برخی موارد احتیاج به گرفتن نظرات مردم به صورت مستقیم هم هست. رای‌گیری یا نظرسنجی‌های رسمی و غیر رسمی می‌تواند بخشی از درگیر کردن مردم در یک تصمیم ملی باشد. ارئه دادن طرح با جزئیات توسط کارشناسان و چهره‌های معتبر یا استفاده از رسانه هم می‌تواند باعث افشاح مفهومی شهروندان درباره یک طرح ملی شود. محمدروایتیان، اولین رئیس ستاد

هوشنگ شجری، اقتصاددان با تایید اینکه روش دولت در

اعلام سهمیه‌بندی بنزین تورم انتظاری ایجاد می‌کند، گفت: اگر قیمت یک کالا را عمداً ثابت نگه داریم در آخر به قیمت تعادلی بازمی‌گردد. مثل اینکه یک فتری را فشرده نگه دارید که در آخر فتر رها خواهد شد مانند قیمت ارز. درباره بنزین هم همین است. وقتی قیمت بنزین همگام با تورم و متناسب با سایر قیمت‌ها افزایش پیدا نکند مشکل‌سازی می‌شود. رئیس سابق دانشکده اقتصاد دانشگاه صنعتی اصفهان در ادامه گفت: اگر قیمت بنزین هر سال متناسب با تورم و آرام آرام

جشنید پژویان، تنور بسین طرح هدفمندی یارانه‌ها:

مردم هزینه مدیریت اشتباه دولت را می‌پردازند

■ **افزایش قیمت بنزین توسط دولت را چگونه ارزیابی می‌کنند؟**

اصلاح قیمت‌بنزین و اصولاً تمام قیمت‌های نسبی‌ای که به بخش کالا و خدمات مربوط است و دولت قیمت آنها را تعیین می‌کند، باید هم‌زمان با تورم انجام شود. اگر این قیمت‌ها برای مدتی ثابت نگه داشته شود در حالی که تورم افزایش پیدا می‌کند، باعث می‌شود در تولید و در مصرف عدم کارایی ایجاد شود. پس اصلاح قیمت یک قدم مثبت و در جهت تخصیص بهتر منابع است. از طرفی یارانه‌ای که دولت به بنزین اختصاص می‌داد اغلب به جیب دهک‌های بالای درآمدی می‌رفت؛ کسانی که بیشتر از بنزین استفاده می‌کنند، قاعدتاً بیشتر از یارانه بهره‌مند می‌شوند. در واقع این یارانه از جیب همه مردم می‌رود و در نتیجه این گروه‌های کم‌درآمد هستند که یارانه بنزین گروه‌های پردرآمد را پرداخت می‌کنند.

اما مسئله مهم، زمان اصلاح قیمت بنزین است. اصلاحات اقتصادی معمولاً باید زمانی انجام شود که جامعه در شرایط آرامی به سر می‌برد. به نظر من آخرین فرصتی که دولت برای اصلاح قیمت داشت، در دست بعد از برجام بود، یعنی زمانی که بخشی از تحریم‌ها برداشته شده بود و جامعه برای انجام این کار در شرایط تقریباً مساعدی قرار داشت. اما در شرایط فعلی افزایش قیمت بنزین مانند جرقه‌ای بود تا مردم ناراضی‌ت‌شان را از وضعیت اقتصادی اعلام کنند. اینکه دولت یا حاکمیت چه کاری می‌توانست درباره بی‌اثر کردن تحریم‌ها انجام دهد، محل بحث نیست اما این مشخص است که مردم تحت فشار هستند.

رشد می‌کرد آن وقت جامعه خودش را با آن قیمت وفق می‌داد اما حالا قیمت بنزین حالت تورم‌گونه پیدا کرده‌است. ۶ سال قیمت را ثابت نگه داشتیم و حالا مجبور شدیم قیمت را افزایش دهیم و دچار تورم شویم. درست مانند این است که ما به یک بیمار ۳۰ تا قرص داده‌ایم و باید روزی یکی بخورد و حالا آن بیمار این قرص‌ها را تا ۳۰ روز نخورد و روز سیام هر ۳۰ قرص را با هم بخورد، این بدن را نابود می‌کند. کاری را که باید در طول ۶ سال انجام می‌دادیم یک شبه انجام دادیم.

■ **دولت در کنار سیاست قیمتی باید چه سیاست‌های دیگری را اعمال کند تا مصرف مدیریت شود؟**

دولت باید هم‌زمان سیاست‌های مختلفی را اعمال کند. اگر دولت از قبل یک‌سری سیاست‌های درست تخصیصی منابع را اعمال می‌کرد، شاید نیازی نبود اینگونه قیمت بنزین را افزایش دهد.

دولت باید به سمت اخذ درآمدهای جایگزین نظیر مالیات

برود و سعی کند درآمد هر شخص را مشخص کند. برای مشخص کردن درآمد نیازی نیست به حساب‌های مردم سرک کشیده شود، بلکه باید جریان وجوه را کنترل کرد.

■ **برای آنکه سیاست اصلاحی به انحراف کشیده نشود، دولت باید چه اقداماتی انجام دهد؟**

دولت باید به‌گونه‌ای سیاست‌گذاری کند که بار از روی دوش مردم برداشته شود. هزینه‌هایی که مردم می‌پردازند ناشی از مدیریت و سیاست‌گذاری اشتباه دولت است. درآمدهای که از طریق هدفمندی یارانه‌ها حاصل می‌شود باید درست مصرف شود.

باید دهک‌های نیازمند شناسایی شوند و از آنها حمایت بیشتری به عمل آید. تامین اجتماعی کنونی ناکارآمد است، دولت باید یک تامین اجتماعی دیگر تأسیس کند تا به‌صورت شفاف و مشخص نیازمندان را شناسایی و به آنها رسیدگی کند. اگر بحث نسیبت اجتماعی کنونی کارآمد بود تا این حد مخارج و مصارف بالا نمی‌رفت.

■ **بحران نبود نقدینگی سالیان سال است در بین واحدهای تولیدی کشورمان مطرح است؛ آیا بانک‌ها وظایف خود را برای حل این مشکل ایفا کرده‌اند؟**

بله! مشکل نقدینگی وجود دارد. بخشی عظیمی از واحدهای تولیدی تعطیل شده‌اند که با تزریق نقدینگی می‌توانند به

عبدالمجید شیخی:

دولت مجبور شد یارانه پنهان را کاهشی دهد

عبدالمجید شیخی، کارشناس اقتصاد ضمن انتقاد به گرانی ناگهانی قیمت بنزین گفت: دولت لجبوهانه سهمیه‌بندی بنزین را متوقف کرد اما بالاخره ناچار شد قیمت را افزایش دهد، چرا که مصرف بشدت افزایشی بود و متأسفانه بخش عظیمی از یارانه را مر فقهین و دهک‌های درآمدی بالا مصرف می‌کردند و این یارانه پنهانی بود که ثروتمندان و اقشار متوسط رو به بالا داده می‌شد و دهک‌های پایین‌تر کمتر مصرف می‌کردند و یارانه کمتری می‌گرفتند. مثلاً فرد روستایی که وسیله نقلیه‌اش دوچرخه‌است، یارانه بنزین به آن تعلق نمی‌گرفت. عضو هیات علمی دانشگاه

فرشاد فاطمی:

هر چه سریع‌تر به سمت هدفمندی برویم

فرشاد فاطمی، اقتصاددان درباره گرانی بنزین گفت: دولت در کنار تلاش برای اصلاح قیمت حامل‌های انرژی لازم است اقدامات دیگری هم انجام دهد. مشکل اصلی این است که این سیاست ناقص اجرا می‌شود. عضو هیات علمی دانشگاه شریف تصریح کرد: بنابراین دولت باید به‌گونه‌ای به‌عنوان مثال هدف‌گذاری این است که میانگین مصرف ماهانه بنزین مثلاً روی ۷۰ میلیون لیتر باشد. بعد اعلام کند قیمت خود را به گونه‌ای می‌گذارم که به آن هدف برسیم. این قیمت ممکن است در زمان‌هایی کاهشی یا افزایش پیدا کند. مشکل اصلی ما این بوده که همواره افزایش ناگهانی در قیمت بنزین داده‌ایم. کمی قیمت‌های نسبی اصلاح می‌شده، چندین سال این را ثابت نگه داشته‌ایم اما دوباره قیمت‌های نسبی به هم می‌خورد. قیمت‌های نسبی بیاترگر نایابی منابع است.

البته راهکار دیگر که در چند سال اخیر خیلی محل بحث کارشناسان بوده‌است، راه‌حل اعطای سهمیه به افراد به جای اتومبیل‌ها و اجازه خرید و فروش این سهمیه‌ها در قیمتی است که عرضه و تقاضا تعیین می‌کند. فاطمی خاطرنشان کرد: وقتی خودروساز یا مصرف‌کننده باوروش بر این باشد که اگر امروز قیمت سوخت افزایش می‌یابد ولی قرار است در ۵-۴ سال آینده مرتب ارزان شود، هیچ انگیزه‌ای برای استفاده از تکنولوژی‌های جدیدتر در ساخت خودرو، مصرف سوخت و تغییر رفتار مصرفی‌شان نخواهد داشت، چون باورش این است چند سال دیگر مجدداً بنزین

حذف دهک‌های بالا باید زودتر از اینها اجرا می‌شد ولی دولت این کار را نکرد و در زمان اجرای آن در سال جاری هم آن را به صورت لاک‌پشتی دنبال کرد». وی افزود: «آنچه باعث شده دولت زیر بار قضیه نرود، تبعاتی است که وجود دارد. امروز حتی افرادی که تمکن مالی بالایی دارند، اگر دریافتی‌شان قطع شود، اعتراض کرده و مشکلاتی ایجاد می‌کنند. اگر دولت این تبعات را بپذیرد، منع اجرایی نخواهد داشت». قادری ادامه داد: «طرح حذف دهک‌ها باید زودتر از این اجرا می‌شد ولی دولت این کار را به صورت لاک‌پشتی دنبال می‌کند. دولت کار را دنبال می‌کند ولی اقدامات با لایحه بودجه و قانون هدفمندی یارانه‌ها همخوانی ندارد». مورد دیگر که باید به آن توجه داشت عدم رشد پلکانی قیمت حامل‌های

انرژی بود. طبق قانون هدفمندی یارانه‌ها قیمت‌ها باید تا انتهای سال ۹۴ تعدیل می‌شد. این روند طبق قانون باید به صورت پلکانی انجام می‌شد اما دولت به دلیل اینکه سال ۹۶ احتیاج به رای مردم داشت و باز هم به دلیل ترس از دست دادن اقبال عمومی از این اقدام صرف‌نظر کرد.

■ **عدم حذف کارت سوخت**

سوالی که تاکنون دولتی‌ها به آن پاسخ نداده‌اند، دلیل حذف کارت سوخت است. با وجود اینکه تمام زیرساخت‌های کارت سوخت و هدفمندی وجود داشت و برای آن هم هزینه‌های بسیاری شده بود اما وزیر نفت دولت تدبیر و امید تصمیم گرفت یک‌شبه تمام این سیستم را از بین ببرد؛ البته حالا پس از گذشت چند سال دوباره سراغ آن رفته است. تاکنون دلیل منطقی از سوی